

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до дипломної роботи

освітньо-кваліфікаційного ступеню «магістр»

на тему:

Мистецтво поп-арту крізь призму творчої діяльності Енді Воргола (на прикладі текстильного панно «**Майстер поп-арту**»)

Виконала: студентка VI курсу,
напряму підготовки 023
«Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»

Качановська Ольга Іванівна

Керівник: канд. філол. наук,

доц. Вернюк Я. С.

Рецензент:

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА. ОБГРУНТУВАННЯ ВИБОРУ.....	7
ПОП-АРТ – РОЗВИТОК І СВІТОСПРИЙНЯТТЯ	
1.1.Портрет і його вирішення в сучасному арт-просторі.....	7
1.2.Мистецтво поп-арту в творчій спадщині Енді Воргола	11
ТВОРЧА ЧАСТИНА.	
СТВОРЕННЯ ЗАДУМУ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ.....	14
2.1 Виникнення задуму майбутнього твору.....	14
2.2 Пошук ескізної бази.....	18
2.3 Вибір кольорової гами гобелену.....	20
3 ТЕХНОЛОГІЧНА ЧАСТИНА.	
ОСНОВНІ ТЕХНОЛОГІЧНІ ЕТАПИ ВИГОТОВЛЕННЯ	
ТЕКСТИЛЬНОГО ПАННО «МАЙСТЕР ПОП-АРТУ».....	22
3.1 Основні прийоми ткацтва, які використовуються під час виготовлення гобелену.....	22
3.2 Послідовність виконання мистецького виробу.....	25
3.3 Проведення економічних розрахунків та обґрунтування витрат під час виконання творчої роботи.....	27
ВИСНОВКИ.....	29
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	31
ДОДАТКИ.....	35

ВСТУП

Актуальність дослідження. Сучасний мистецький напрямок поп-арт несе в собі нове бачення світу, мистецтва загалом. Нове вираження свого світогляду, в задумці і в творах поп-арту, має за мету не так впливати на зір, як на формування думки. Це мистецтво представляє сучасний світ, сучасних митців і їхню неординарність. Кожна особистість дивлячись на твори в стилі поп-арт розуміє їх по своєму. Для ще несформованої особистості такі твори можуть відіграти дуже важливу роль на подальшому її розвитку і світосприйнятті.

Сьогодні велику роль в житті суспільства відіграє реклама. Людина постійно оточена рекламними повідомленнями, де б вона не знаходилася. Розвиток виробництва, торгівлі, мас-медіа призвело до того, що вже до середини ХХ століття в західному світі формуються масове суспільство і суспільство споживання. В таких умовах виникає новий напрям в мистецтві, яке відображає в собі ці культурні явища - поп-арт.

Цей напрям у мистецтві брав ідеї з навколишнього світу. Художній стиль його став несхожим ні на один інший, так як ніколи до цього суспільство не змінювалося з такою швидкістю, як в ХХ столітті. Мабуть самий неоднозначний з усіх раніше існуючих стилів, поп-арт увібрав в себе дух свободи шістдесятих і капіталістичну ідею матеріального блага, як центру світобудови.

У ХХІ столітті суспільство споживання продовжує розвиватися, то поп-арт, стає класикою. У зв'язку з прискореними темпами зростання конкуренції, рекламні повідомлення постійно змінюються і удосконалюються. Проте, історії створення найбільших світових брендів сягають корінням в той час, коли поп-арт ще тільки з'являвся. Тому, в сучасній рекламі також присутня естетика цього стилю.

Поп-арт стає культурним феноменом, який живе до сих пір. Енді Воргол - всесвітньо відомий американський митець лемківського походження, який є

одиним із засновників поп-арту та культова постать в історії сучасного мистецтва в цілому. Воргол з таких, з неординарних. Взаємозв'язок реклами і поп-арту дуже показова. Вона говорить про те, що не тільки мистецтво може впливати на рекламу, а й реклама на мистецтво.

Напрямок з'єднує традиції мистецтва і комерції. Жоден інший напрямок в мистецтві не звертав стільки уваги на світ споживання, на бренди та їх взаємини з людьми. Поп-арт - це не просто мистецтво. Це успішне бізнес-мистецтво, яке назавжди залишило слід в сучасній культурі. Крім того, розуміння зв'язку його і реклами дасть можливість краще зрозуміти те, як розвивалася сама рекламна індустрія і суспільство в цілому.

Захоплюючись поп-артом або критикуючи його, неможливо заперечувати, що цей культурний феномен змінив саму парадигму існування мистецтва, дав поштовх розвитку масових комунікацій та нових напрямків в мистецтві. У поп-арті одночасно закладений протест проти суспільства споживання, яке акцентує увагу лише на постійній необхідності нових придбань, і спокійна адаптація до умов, що змінилися реалій.

Тема даної роботи актуальна, тому що дозволяє зрозуміти те, як взаємодіє мистецтво зі світом споживання і масами, чому саме реклама дала можливість цих відносин. В сучасному світі, де роботи поп-арту більше не виробляють шокуючого ефекту, цей стиль стає класикою, а це може означати, що зрозумівши поп-арт можна зрозуміти саму суть сучасного суспільства.

Об'єктом дослідження є сучасне мистецтво поп-арту крізь призму культової постаті Енді Воргола.

Предметом дослідження особливість портретного жанру в доробку художника Енді Воргола.

Мета магістерської роботи полягає у вивченні розвитку та становлення мистецтва – поп-арту на творчості відомого художника Енді Воргола.

Досягнення поставленої мети вимагає виконання низки завдань:

- на основі підготовленого матеріалу підготувати пояснювальну записку зі вступом, трьома розділами, висновком, списком літератури;
- розробити графічні ескізи до обраної теми, виконати проект та підписати його;
- підібрати необхідні текстильні матеріали для виготовлення панно;
- на основі проекту створити картон дипломної роботи;
- виткати текстильне панно;
- оформити готовий виріб згідно задуму;
- здійснити економічні розрахунки та обґрунтувати витрати на створення мистецького твору.

Теоретико-методологічні основи дослідження. Під час виконання роботи були використанні певні підходи, а саме історико-культурологічний та мистецтвознавчий, а також методи: порівняльний та стилістичний аналіз, системний підхід у пошуку художньої ідеї, практичне виконання в матеріалі.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Магістерська робота виконана відповідно до тематичного плану наукових досліджень кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва РДГУ з теми «Вітчизняне мистецтво в контексті європейського арт-простору: історичний дискурс і постмодерні виклики». Тему дипломного дослідження затверджено вченою радою факультету (протокол № 11 від 16.10.2018 р.).

Практичне значення. Теоретична частина пояснювальної записки слугуватиме змістовним джерелом для ознайомлення учнів на уроках образотворчого мистецтва з творчістю відомого майстра. Творча частина роботи може бути прикрасою інтер'єрів, освітніх, музейних, і також виставкових комплексів.

Апробація результатів дослідження.

За матеріалами теоретичної частини пояснювальної записки підготовлено до друку та опубліковано наукову роботу:

1. Качановська О. виступ з доповіддю «Основні характеристики мистецтва поп-арту (на прикладі творчості Енді Воргола та його послідовників)» // Регіональна конференція «Звітна наукова конференція викладачів, співробітників і здобувачів вищої освіти Рівненського державного гуманітарного університету за 2019 рік» (Рівне, 14-15 травня 2020 рік).

Структура пояснювальної записки до дипломної роботи: вступ, три частини, висновки, список використаної літератури (50 позицій) та додатки.

1. ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА. ОБГРУНТУВАННЯ ВИБОРУ

ПОП-АРТ – РОЗВИТОК І СВІТОСПРИЙНЯТТЯ

1. *Портрет і його вирішення в сучасному арт-просторі*

Портрет - (від фр. *portrait* — «зображати») відображає конкретну людину або групу людей. Цей жанр сформувався ще декілька століть тому. Давні єгиптяни намагалися відтворити точну копію людини. У Стародавній Греції портрети ідеалізували натуру. У Давньому Римі ставили за мету передати точність і правдивість характеру. У період Відродження портретний жанр досяг свого розквіту. Головна тема — усвідомлення значення людської особистості. Сенсом роботи живописця стає як мінімум відображення на полотні зовнішності моделі (до появи авангардних стилів - реалістичною), а як максимум - розкриття душі, характеру.

Портрет як самостійний жанр дає художникам безмежні можливості для реалізації творчих задумів, але, попри це, має певні канони. Зображення може бути поясным, погрудним або в повний зріст. Поза моделі передбачає три ракурси: у профіль, анфас і три чверті [43].

Найпоширенішим є портрет виконаний олією на полотні. Окрім олії, художники також обирають акварель, пастель, олівець, вугілля, гуаш, сангіну, темперу тощо.

Портретний жанр поділяють на такі типи: камерний, груповий, парадний, історичний, сюжетний, костюмований. Також виділяють особливий тип — автопортрет (коли художник зображає себе).

Слід зауважити, що в сучасному мистецтві на перший план виходить не портретна схожість, а занурення у внутрішній світ людини. А ось класичний портрет на увазі ще й високу точність в зображенні людини. Особливе місце у творчості сучасних художників займає портретний жанр.

Одним із головних і могутніх напрямлень в модернізмі ХХ століття безперечно був поп-арт (англ. popular art – популярне мистецтво). Він виник на початку 1950-х років, практично водночас в Великобританії і США, як своєрідна іронічна реакція на елітність найбільш ознайомих на той час авангардно-модерністських течій винахідливого мистецтва. Своєї вершини він досяг в 1960-му році.

Поп-арт став типовим продуктом технологічного індустріального суспільства масового споживання. В ньому знайшла своєрідне художнє вираження принципова антиномія того часу, одна із головних антиномій виникаючої пост-культури, яка проявила себе іще в авангарді на початку століття, а в подальшому на інших рівнях поставала і вирішувалась вже в більш розширених формах постмодернізмом: романтизація індустріального суспільства масового споживання, як єдиної і суспільної значимості реального сучасного життя, і іронічної відстані від цього ж суспільства, іноді навіть неприємні і різкі протести проти нього [44].

Поп-артисти зреагували також на насиченість середовища проживання надрукованими, намальованими, сфотографованими образами. Не випадково деякі з них, наприклад Енді Воргол, починали свою кар'єру як майстри реклами.

Поп-арт легко схилився до пародійності, іронії. Художник нерідко пропонував глядачеві своєрідну гру «за домовленістю». Художник давав глядачу зрозуміти, що підозрює присутність у людині чогось знижено повсякденного, рутинного, над чим можна посміятися. Але оскільки речі й образи поп-арту не персоніфіковані, анонімні, то глядач, у свою чергу, робив вигляд, що іронізують не з нього, а разом з ним. З одного боку, можна говорити про те, що поп-арт - то мистецтво масовості, тому його складно сприймати як шедеври мистецтва, з іншого боку, деякі картини, скульптури стали унікальними, ними захоплюються [46].

Стиль мистецтва замінив абстрактний експресіонізм, роблячи ставку на новий образ, створений тоді засобами масової інформації. Завдяки поп-арту з'явилися такі нові напрямки як кінетичне і ситуативне мистецтво, а також оп-арт.

По суті, поп-арт підвів підсумки і довів до логічного завершення традиційні види образотворчого мистецтва. Завдяки чому відкрився шлях абсолютно нових видів художніх практик. Наприклад, поп-арт підготував шлях для постмодернізму і концептуалізму. А вже в 80-і роки ХХ століття як підсумок виник новий тип мистецтва - нео-поп-арт.

Даний напрямок в образотворчому мистецтві передало смак і настрої того часу. Сексуальність, молодість, скороминущість, мрійливість і навіть деяка наївність в картинах стилю поп-арт вважається відображенням справжньої американської мрії.

Іконографія поп-арту специфічна, вона охоплює портрети-символи естрадного співака Елвіса Преслі, президента Джона Кеннеді, актриси Мерил ін Монро та багатьох інших культових постатей культури ХХ ст., «репродукції» картин Леонардо да Вінчі, Делакруа, Моне, Ренуара та Пікассо, натуральні ансамблі меблів, оздоблення ванних кімнат, друкарські машинки, поштові конверти, обкладинки книг, електроприлади, лампочки, вимикачі, фойє, каси, зали кінотеатрів, речі живописця, букви і слова (так званий «летризм»), консервні бляшанки і пляшки, взуття і одяг, обладнання барів і лікарень, магазинів, їжу й алкогольні напої, цигарки і недопалки, засоби транспорту - автомашини, пароплави, літаки... Всього навіть не можна перелічити. Як висловлювалися художники, вони іноді «концентрують в одному місці хронологічно і топографічно випадкове». Так, твором може стати навіть вулиця міста, якщо її (разом з автомашинами і перехожими) розглянути як об'єкт мистецтва й оголосити про це [47].

Поп-арт - це постійне візуальне і смислове подразнення звичними образами і текстами. Такі речі легко могли викликати найпростіші асоціації, і в цьому плані поп-арт був певною мірою «демократичним» мистецтвом. Однак його естетику можна сприйняти і як «естетику буденного і вульгарного». Р. Індіана писав про поп-арт; ...молоді художники звертаються до все менш піднесених речей, до таких як кока-кола, морозиво, великі біфштекси, супермаркети та «їстівні» символи. У них голодний погляд - вони «поп». Поп-арт першим зрозумів, що дистанція між людиною і продуктом для споживання

в сучасному житті зменшена до мінімуму; все, що сложивається, - поруч. Якщо не сам предмет, то його образ («імідж»), соціально-емоційний символ нагадує про світ, повний товарів [38].

Художники поп-арту люблять використовувати прийом, започаткований ще дадаїстами: розміщення предметів у несподіваному і невідповідному їм місці, оточенні тощо. Предмет при цьому ізолюється від звичного контексту, набуває характеру знака-символу, пов'язаного з урбаністичним оточенням, новітньою технікою, реаліями сучасного буття. І, звісно, набуває несподіваної сакральності.

Масова інформація, стандартизація предметів споживання, технологічність - ось справжнє життєве підґрунтя поп-арту. Демонструючи велику гнучкість і мобільність у розумінні того, що може виявитися мистецтвом, «розширюючи художню ситуацію», художники поп-арту знищують ієрархію образів і сюжетів, матеріалів і форм. У цій системі цінностей на одному щаблі можуть опинитися Леонардо да Вінчі і Міккі Маус, живопис і технологія, халтура і мистецтво, кітч і гумор.

Річ у поп-арті або зображається (в техніці живопису, графіки, фотографії), або імітується (наприклад, виготовлення муляжу), або демонструється реально, як вона є (реді-мейд). Причому, будучи зображеною, вона може трактуватися як ілюзійно, так і в манері рекламного образу.

Характерним для поп-арту був і прийом імітації різних матеріалів. Створювалися гігантські бутерброди заввишки в три метри, скульптура у вигляді тюбика для губної помади, копії пляшок, лампочок. Муляжі «їжі» в Ольденбурга зроблені з гіпсу, картону, покритих акрилом. Джоне виставляв «Розфарбовану бронзу», що являла собою відлиті з традиційного для скульптури матеріалу банки пива. Джордж Сігал демонстрував гіпсові зліпки з моделей, розміщаючи їх у реальних просторах: у макетах м'ясних крамниць, у касах кінотеатру, у ванній кімнаті. З деякими його фігурами можна було навіть посидіти за одним столом [32].

Предмети в поп-арті нерідко постають у несподіваних поєднаннях. Художники називають такий прийом «комбінаціями», а критики частіше – «асамбляжами». Серед прикладів асамбляжів – «Подарунок Аполлону»

Барвисті постери, яскраві плакати зірок, комікси, величезні скульптури, гра з розмірами і фактурами, стильні 60-ті - все це асоціюється з епатажним і веселим мистецтвом поп-арт. Він не для пересічних обивателів, але для тих, хто любить шокувати і виділятися з сірого натовпу. Поп-арт - для молодих, екстравагантних і життєрадісних людей.

Сьогодні поп-арт повертається в моду не тільки в живописі, а й в інших видах мистецтва. Сучасних майстрів, які експериментують у цьому напрямку, зараз чимало. Відлуння поп-арту минулого століття можна зустріти у пресі коміксів і портретів світових знаменитостей на одязі молоді. У цьому стилі частіше оформляють клуби, кафе, салони краси. Не скучний, експресивний, пластичний стиль поп-арт і в наші дні завойовує серця своїх шанувальників.

З'явившись в живопису, поп-арт стрімко проник в побут спочатку американців, потім європейців, зараз добрався і до нас. Поп-арт сьогодні досяг масштабних розмірів. Його елементи можна зустріти всюди: в інтер'єрі, текстилі, на одязі, плакатах і вивісках, у вигляді наклейок на автомобілях. До речі, в наш час поп-арт знову в моді, як у живописі, так і в інших видах мистецтва. І благо, сучасних майстрів, які працюють в цьому напрямку зараз предостатньо.

Таким чином, про поп-арт, як про напрямлення у мистецтві говорити складно, так як воно суперечливе, містить в собі безліч граней, воно завжди відкривається по-новому.

1.2 Мистецтво поп-арту в творчій спадщині Енді Воргола

Енді (Ендрю) Воргол (Уорхол) (1928-1987) традиційно вважається провідним художником (або навіть і художником-засновником) поп-арту. Він походив із родини емігрантів першого покоління, карпатських українців-русинів Андрія та Юлії Вайхолів. Хоч Ендрю Воргол народився через багато

років після того, як його батьки переїхали до американського міста Пітсбурга (штат Пенсільванія), але хрестили хлопчика у тамтешній українській греко-католицькій церкві. В дитинстві був хворобливим і тому багато часу проводив на самоті. Його мати, Юлія Вайхола, жінка мистецьки обдарована, змогла рано розпізнати талант свого сина і всіляко заохочувала його до творчості.

Зрештою художник дійшов висновку, що його мистецькі амбіції виходять за межі суто комерційного мистецтва. Вперше після стількох років навчання Воргол повертається до станкового живопису, заводять друзів у мистецькому середовищі центрального Мангеттена, цікавиться авангардними формами нових для себе видів мистецтва, зокрема танцю, театральних вистав і кіно [33].

Створюючи картини «Кока-кола» (1960), «Телефон» (1960) та «Консервні банки з супом "Кемпбелл» (1960- 1962), митець відштовхується від образів, знайдених у газетних і журнальних рекламах, коміксах та інших продуктах масової культури. У 1962 р. Воргол застосував техніку шовкографічної репродукції для перенесення образу безпосередньо на полотно, використовуючи при цьому як об'єкти рекламні трафарети, кадри з фільмів та фотографії. Його портрети Елвіса Преслі, Елізабет Тейлор та Мерилін Монро стали справжніми символами американського поп-арту [10, с. 52].

Багато місця у творчості Енді Воргола належить портретному живопису, традиційному жанру, який розкриває особистість та внутрішній світ людини. Використовуючи всі наявні засоби, він прагнув відобразити чари юності й краси, швидкоплинність часу й постійну присутність смерті. Портрети на замовлення Воргол виконує з початку 1960-х років. Серед його моделей багато широковідомих у міжнародних світських колах осіб, визначних діячів мистецтва та рекламної індустрії, тобто тих сфер, які приваблювали самого Воргола ще з юності. Художник вважав, що на портреті все повинні виглядати ідеально, всім своїм моделям, в буквальному сенсі слова, він дарував красу: прибирав зморшки й інші дефекти шкіри, зрізав подвійні підборіддя, робив очі яскравіше, а губи більш чуттєвими, тим самим створюючи ефект зірковості для своїх моделей [13, с. 32].

Переворотним для Енді Воргола став 1962, коли він створив серію картин із зображеннями банок консерв і супів «Campbell`s». Ці малюнки були виконані за допомогою кричущих кольорів. Вони стали візитною карткою художника. Показавши ці роботи на виставці, яка проходила в галереї «Stabl», в цьому ж році, він, можна сказати, підірвав бомбу. Енді Воргол, в мить, став сенсацією. Багато критиків сказали, що ці картини Воргола показують всю вульгарність, тупість і безликість всієї західної культури масового споживання. Після цієї виставки він відразу почав спілкуватися з основними діячами поп-арту, серед яких були Роберт Рауншенберг, Джаспер Джонс і Рой Ліхтенштейн.

З цього ж року художник почав використовувати техніку шовкографії - це техніка повторення одного і того ж зображення. Ці повторення стали однією з властивостей Воргола. Під цей кислотний стиль потрапили зображення Елвіса Преслі, Ліз Тейлор, Мерлін Монро, Міка Джаггера, а так само велика кількість кока-коли. Всі ці люди були кумирами того часу. Цей стиль у нього не змінився протягом усього його життя, змінювалися тільки сюжети. Його довгі полотна і монотонне зображення на них, нагадували ряди продуктових маркетів.

У 1963 р Воргол переніс майстерню в центр Манхеттена, вона була забарвлена срібною металевією фарбою. Студію почали називати «Фабрикою». У ній втілювалися слова художника: «Я пишу картини саме так, а не інакше тому, що хочу бути машиною, і я відчуваю, що те, що я роблю, уподібнюючись машині, - це те, що я хочу робити». На «Фабриці» на основі тиражної техніки шовкографії було організовано масове «виробництво» творів сучасного мистецтва [19, с. 11].

Таким чином, ім'я Енді Воргола практично стало синонімом поп-арту. У 1989 р Музей сучасного мистецтва в Нью-Йорку присвятив йому повномасштабну ретроспективну виставку. У 1994 р відкрився Музей Воргола в Піттсбурзі, колекція якого налічує 4258 одиниць зберігання, в т.ч. 800 живописних робіт, створених в період з 1940-х до 1987 р, ряд шовкографії, графічних робіт, фотографій і скульптур, кіно і відео робіт.

2. ТВОРЧА ЧАСТИНА

СТВОРЕННЯ ЗАДУМУ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

2.1. Виникнення задуму майбутнього твору

Обравши тему « Мистецтво поп-арту крізь призму творчої діяльності Енді Воргола (на прикладі текстильного панно «Майстер поп-арту»)» ми розпочали вивчення наукової літератури. Детально ознайомившись із творчістю художника Енді Воргола, ми прийшли до висновку, що закономірно буде у своїй дипломній роботі висвітлити ідейний посил майстра, пов'язаний з стилем мистецтва, творчістю, почуттями, емоціями та експресивністю. Творчість Воргола – це започаткування нового стилю мистецтва поп-арт, якому характерні яскраві кольори, гра з розмірами та фактурами, вражаючої фантазії.

Відомо, що для виконання дипломної роботи потрібно підібрати тему, яка була б актуальною, новаторською, а також враховувала всі здібності студента, відповідала сучасності та відображала провідну ідею творчого задуму.

Ми почали власні ескізні пошуки, які б привели нас до бажаного результату. Уміння грамотно та виразно розробити і зобразити проект дипломної роботи є одним із показників професіоналізму, здатності донести до глядача задум і образ роботи. Відображення на папері творчого задуму є складовою частиною проектування роботи. Етап ескізування завжди передує етапу виконання проекту в матеріалі. В ескізах відпрацьовується форма майбутньої роботи і виконується пошук композиції.

Процес виконання будь-якого твору декоративно-прикладного мистецтва починається з пошуків композиції, начерків, ескізів майбутньої роботи. Процес включає в себе творчу діяльність, стимулює творче уявлення про кінцевий результат твору; розвиває творчі якості; формує естетичне бачення; надає художникові можливість для набуття та вдосконалення нових художніх вмінь та навичок.

Кожна ручна художня праця завжди носить індивідуальний зміст та стиль, а творчий процес має дві стадії. Перша стадія – це створення та бачення художнього задуму. Друга – виконання та втілення ідеї в матеріалі.

Під час роботи над ескізами, розвиваються певні здібності художника, виникають нові ідеї та образи. Ми маємо можливість фантазувати, пробуєючи виразити свої думки в тій чи іншій композиції, працювати над колористикою.

Перед нами постало завдання створити текстильне панно (гобелен), який відповідатиме обраній нами темі «Майстер поп-арту». У своїй магістерській роботі нам хотілося відобразити засновника течії, передати творчість, і кольористику стилю поп-арт, шалений внутрішній світ Енді Воргола і його самого втілюючи це в наш задум текстильного панно.

Ткацтво – це одне з найдавніших ремесел. Воно виникло ще в період первіснообщинного ладу і представляє собою тканини, з яких люди шили одяг. Згодом виникла потреба і утеплити своє житло. В цей період виникли килими. Вони були виконані найстарішою ткацькою технікою – килимовою і прикрашені простим геометричним орнаментом. Згодом стали виготовляти складні килими – наприклад, ворсові з рослинним орнаментом. А в XVIII столітті килимарство набуло вже великого поширення в Україні.

Побутовим було вживання килимів, ними прикрашали ослони, так звані полавочки, столи, скрині, підлоги, постіль, сани, завішували стіни. Килими виготовляли на верстатах двох типів – вертикальних і горизонтальних.

На вертикальних верстатах, які на центральній Україні мають назву кросна, виготовляли гладкі двосторонні і ворсові килими. Узор ткали вручну, шляхом переплітання, обвивання основи кольоровою ниткою, без застосування будь-якого допоміжного приладу – гнички чи човника. Узор орнаменту виконувався на всю ширину основи, а ткався орнамент рапортами, між якими потім вплітався фон. Така техніка дає можливість відтворювати на килимі рослини та квіти з їх закругленими майже природними формами [4, с. 78].

Крім народних килимів у XVIII столітті побутовали так звані панські килими та гобелени. Панські килими мали своєрідне оздоблення з помітним

впливом тогочасних мистецьких стилів бароко, рококо, класицизм. Їх характеризують малюнки з натуралістичним трактуванням квітів, овочів, плодів. Тематичні зображення були характерні також для гобеленів.

Батьківщиною мистецтва гобелена вважають Францію, де брати Гобелен у XVII ст. заснували мануфактуру, яка виробляла великі ткані картини для утеплення стін і окраси замків. Найкращі зразки гобелена в Музеї Клюні в Парижі, в Ермітажі в Санкт-Петербурзі. Унікальна колекція західноєвропейських шпалер є у Львові, в музеї етнографії та художнього промислу. Вони дають нам уявлення про розвиток цього виду мистецтва в XVII-XVIII ст. У середині XX століття це мистецтво відродилося і набуло нових сучасних якостей.

Класичний гобелен до XX ст. – це переважно живописна картина, виконана засобами ткацтва. Ескізи для них створювали кращі художники, тому протягом сторіч гобелен зазнав впливу всіх стилів мистецтва. Водночас, сама техніка гобелена лишилася незмінною. Це було щільне переплетення однорідної пряжі, у якому беруть участь і основа і підткання [17, с. 15].

Матеріали і техніка ткацтва були підпорядковані основному – найкраще виявляти малюнок, проробити найменші нюанси всіх деталей композиції. Гобеленова техніка давала змогу відтворювати людські постаті, обличчя, досягаючи об'ємності і пластичності.

Розвиток сюжетно-тематичних килимів в Україні має свою історію. З історичних джерел відомо, що французькі гобелени великою мірою впливали на розвиток мануфактурного виробництва у країнах Європи [36].

У XVII ст. мануфактури виникають в Україні при поміщицьких маєтках. Найбільше їх зосереджується на Полтавщині, Київщині, Волині. Тут працюють досвідчені народні майстри. Виконані ними сюжетно-тематичні, так звані панські килими не поступаються своїми технічними й художніми якостями перед тогочасними західноєвропейськими гобеленами. Майстри пробували свої сили в зображенні птахів, тварин, людей, навіть цілих жанрових сцен.

При музеї Українського мистецтва були організовані спеціальні ткацькі майстерні, на роботу в які були запрошені кращі народні килимарниці з визначних осередків. Це була творча, натхненна праця майстринь, які поступово опановували складну техніку гобелена. Водночас вони ділилися секретами народного килимарства, вносили корективи в ескізи художників.

Мистецтво гобелена у ХХ столітті пройшло активний, чи не найкреативніший період свого розвитку. Друга половина ХХ ст. є важливою віхою для його утвердження в системі пластичних мистецтв, виходу на якісно інакший щодо усталених практик рівень загальномистецького позиціонування. Картина розвитку гобелена впродовж цього періоду насичена потужними креативними імпульсами, що спричинили виникнення явища, значно відмінного за своїми сучасними засадами від традиційних уявлень про художній текстиль.

У чому унікальність сучасного гобелена, якою є його мистецька ідентифікація, якими засобами він може впливати на глядача? Сукупно це аспекти, що визначають гобелен як креативну субстанцію. Їх висвітлення бачиться нам можливим шляхом аналізу таких понять, як традиція, культура ремесла, культура образу, новаторство. На певному етапі у процесі їх реалізації коригуючу роль відіграє чинник загальномистецького середовища. Мистецтво українського гобелену останнім часом наче отримало нове дихання. Такі роботи дизайнери інтер'єру охоче включають в свої проекти, бо виглядають вони неповторно та багато [49].

Серед рівненських майстринь художнього текстилю виділяються роботи Тетяни Лукашевич і Іванни Токар, Ольги Побережної, Оксани Галайчук, Алевтини Кляповської, Ярослави Гузь.

Художній текстиль Тетяни Лукашевич вражає своєю одухотвореною образністю, змістовою глибиною, вишуканою технікою й рафінованим лаконічним колоритом. Грунтовне знання народної орнаментики й прадавньої символіки у творах мисткині трансформувалось у індивідуальну рефлексію над символом, в авторський філософсько-ліричний космос художньо визначених

значень, водночас і пластично самоцінних, і відкритих для глядацьких індивідуальних прочитань [17, с. 6]

Іванна Токар активно експериментує в текстильних техніках гобелену та батику. Їй вдалося органічно поєднати класичну традицію з розмаїттям варіацій та пропозицій сучасної мови художнього текстилю. «Візитною картою» творчості Іванни Токар є віртуозне володіння нюансом, коли волокно перетворюється на делікатний пензель, здатний відтворити найдрібніші зміни тональності колориту [27, с. 5].

Сучасне мистецтво українського гобелену отримало нове дихання, роботи наших майстрів дизайнери інтер'єру охоче включають в свої проекти, адже виглядають вони неповторно.

2.2 Пошук ескізної бази

Закінчивши вивчення та опрацювання теоретичного матеріалу, ми перейшли до практичної творчої частини, результатом якої став проект майбутнього гобелену.

Весь багаж накопичених фахових знань, фантазія, послідовність і аргументованість думок сформували в результаті творче бачення – задум майбутнього мистецького твору. Ця частина роботи включає в себе накопичення начерків, етюдів, замальовок, ескізів.

У творчому процесі над створенням ескізів потрібно дотримуватися принципу «від загального – до часткового, і від часткового до загального», що дозволяє зберегти цілісність усього комплексу завдань. Ескізи дозволяють художнику зробити начерки й спробувати інші ідеї, перш ніж втілювати їх у живописі чи ткацтві. Олівець або пастель кращі для ескізів через обмеження в часі, але швидко зроблений начерк акварелі.

Зауважимо, що в роботі над створенням ескізної бази необхідно ставити конкретне завдання, а саме – в якій техніці буде виконуватися проект. Удосконалення композиційного рішення, відпрацювання композиційної схеми,

експерименту в застосуванні різних технік, законів кольорознавства повністю дозволить розкрити творчий задум і представити на захист не лише проект майбутнього гобелену, але й власне виконаний твір.

У перекладі з латинської слово «композиція» позначає поєднання, з'єднання, складання різних частин та елементів в єдине ціле, щоб передати свою задумку або ідею. Спробуйте, наприклад, намалювати найпростіший натюрморт, не вибудувавши його композиційно. Швидше за все, він вийде зображенням не в центрі аркуша, а десь збоку. І в очі буде кидатися не те, що ви намалювали, а незаповнений простір. Або трапиться так, що якийсь предмет просто не поміститься, тому що ви не дотрималися пропорції, порушивши композицію.

Будь-яка композиція має визначені властивості і якості, найважливішими з яких є: пропорційність, масштабність, композиційна рівновага, єдність характеру форм, колористична і тональна єдність. Саме ця група якостей забезпечує свого роду комплексну якість композиції - гармонічну цілісність форми.

Трохи одноособно стоять ще дві обов'язкових і важливих якості композиції - єдність стилю й образність форми. Їхнє виділення з ряду інших якостей зв'язане з тим, що стильова єдність не забезпечується лише звичайними, «класичними» засобами композиції (пропорціями, ритмом, контрастом, нюансом і ін.) - його досягнення залежить багато в чому від вміння передати дух часу [42].

Характер взаємодії форм у композиції визначається, насамперед, симетрією чи асиметрією. Симетричні форми поділяються по видах симетрії: дзеркальна, переносна, осьова, гвинтова, орнаментальна. Даний мистецький твір «Майстер поп-арту» виконаний за допомогою асиметричної композиції, центром композиції є стилізований портрет художника. Здавалося б, асиметрія - це безладдя, сваволя. Це так, якщо мати на увазі випадково асиметричні форми. Але асиметрична форма може бути і високоорганізованою, якщо в основі цієї організації лежать визначені закономірності, у сукупності, що

визначають композиційну рівновагу асиметричної форми. Асиметрія може виступати і нерідко дійсно виступає як своєрідний «принцип» композиції. Асиметрію, засновану на композиційній рівновазі, можна вважати одним з ведучих ознак систематизації форм.

Щоб виконати гобелен, необхідно розглянути низку аналогів. Достатньо кілька робіт, на прикладі яких можна визначитися з технікою або підкреслити щось на додаток вже готової роботи.

Наголосимо на тому, що важливу роль у гобелені грає його оформлення. Найбільш поширені способи – це натягування на раму або підвішування на твердій основі.

2.3 Вибір кольорової гамми гобелену

Колірна гармонія - найважливіший засіб художньої виразності в дизайні поряд з композицією, перспективою, фактурою, світлотінню і т.д. Колірна гармонія в дизайні - це погодженість кольорів між собою в результаті знайденої пропорційності площин кольорів, їхньої рівноваги і співзвуччя, заснованої на перебуванні неповторного відтінку кожного кольору. Між різними кольорами будь-якої композиції існує очевидний взаємозв'язок, кожен колір врівноважує чи виявляє інший і два кольори разом впливають на третій. Зміна одного кольору приводить до руйнування колористичної, колірної гармонії художнього твору і викликає необхідність змінювати всі інші кольори. Колірна гармонія має також змістовну обґрунтованість, виявляє задум автора.

Колір має провідне значення у мистецтві гобелену. Виконуючи ескізи, перед нами постало питання про кольорову гаму створюваного гобелену. Тема дипломної роботи вибрана «Майстер поп-арту», а саме художник Енді Воргол який є засновником цього стилю мистецтва. Писав він у стилі поп-арт – легко, креативно, яскраво. Оскільки ми хотіли передати сам стиль, творчість художника, його найвідоміші роботи, вирішили використати в гобелені яскраві кольори на обох планах, задньому і передньому, де акцентом і центром

композиції буде портрет Воргола. Саме тому в підсумковій роботі нами використано такі основні кольори: білий, жовтий, жовто-зелений, бірюзовий, оранжевий, рожевий, червоний, блакитний та чорний.

Білий – це синтез усіх кольорів, тому він є ідеальним кольором, «кольором мрії». Це з позиції філософії. Він може бути теплим і холодним, лискучим і переливчастим, перламутровим і матовим. Він такий, яким ми хочемо його бачити в даний момент. У ньому закладений багатозначний сенс, оскільки він одночасно предає і блиск світла, і холод льоду. Для нашої роботи ми обрали базовим кольором саме білий.

Жовтий колір – це дуже теплий і приємний відтінок, який приховує в собі радість, надію та щастя. Він часто символізує свободу, позбавлення від різноманітних обмежень та проблем. Жовтий гармонійно поєднується з оранжевим, червоним та зеленим. Його можна зустріти скрізь: на вивісках, афішах, плакатах, гербах міст і навіть прапорах.

Бірюзовий колір використовувався багатьма культурами Старого та Нового світу, і вважався благородним кольором, через повір'я у те, що мінерал бірюзи розглядався, як священний камінь.

Оранжевий – колір самостійності і практичних знань. Також це колір тепла і щастя, поєднання червоного і жовтого, і має в собі фізичну енергію і стимуляцію червоного з веселістю жовтого. Оранжевий колір оптимістичний, він підвищує стимул до життя і відновлює життєрадісність.

Рожевий колір означає романтичність, любов, пристрасність, уособлює м'якість та доброту. Викликає почуття комфорту, заспокоює, позбавляє від нав'язливих думок, допомагає в кризі.

Блакитний – колір мрії та ідеальності. Звідси поняття «блакитна мрія» (тобто прекрасна й неосяжна), колір води та неба. Цей колір несе в собі надію на краще [22, с. 115].

Саме тому наш задум полягав в тому, щоб втілити художні прийоми поп-арту в художньому ткацтві і спробувати передати образ митця Енді Воргола.

3. ТЕХНОЛОГІЧНА ЧАСТИНА

ОСНОВНІ ТЕХНОЛОГІЧНІ ЕТАПИ ВИГОТОВЛЕННЯ ТЕКСТИЛЬНОГО ПАННО «МАЙСТЕР ПОП-АРТУ»

3.1. Застосування матеріалів та втілення композиції у текстильних техніках.

Ручне ткацтво, як і раніше, не вимагає використання великої кількості інструментів. Вони майже не змінилися за свою багатовікову історію. У роботі над гобеленом зазвичай використовують стандартний набір інструментів для ткання.

Підрамник або пальці втримують тканину в натягнутому стані, що впливає на якість роботи. Для великих робіт використовують підрамники, виконані з дерева. Для маленьких тренувальних робіт - пальці. Підрамник може бути будь-яких розмірів, головне щоб верхня і нижня планки виступали вперед.

Ножиці. Вам знадобляться декількох видів: великі - для вирізування тканини; середні, бажано із закругленими кінцями - для обрізання кінців ниток.

Молоток і дрібні цвяхи потрібні для натягнення ниток основи на рамку. Краще приготувати цвяхи з округлим капелюшком (фінішні), щоб вони не чіпляли нитки. Чим тонше рамка, тим дрібніше цвяхи.

Голка з великим вушком, так звана "циганська", знадобиться вам при обмітанні країв готового гобелена. Вушко повинне бути настільки великим, щоб через нього можна було провести товсту шерстяну нитку, складену в два рази.

Човник. У ручному ткацтві уточнюю нитка можна прокладати просто руками, але човники різної форми полегшують роботу.

Робота над гобеленовим килимовим полотном досить трудомістка. Саме тому, щоб робота йшла швидко, слід добре підготуватися до неї. Робоче місце має бути освітлене денним світлом.

Нитки краще зберігати в одному місці, змотані в тугі клубки. При роботі клубок краще покласти в невелику коробку, де він вільно буде розмотуватись, а не кататися по підлозі.

Гобелен складається з ниток основим і ниток качка. Роль основи досить проста. Вона становить своєрідний каркас (основу) гобелена й непомітна в готовому килимі, але без неї він не може існувати. Вона утримує всю роботу.

Завдання качка складніше. Уточні нитки перетинають основні по горизонталі. Саме вони створюють малюнок гобелена. Вимоги до качка інші. Його міцність - не обов'язкова умова. Важливо, щоб нитка качка була м'яка, еластична, без опору огортола нитки основи.

Головним матеріалом у ткацтві килимів завжди була овеча вовна. Використовували в килимарстві й верблюжу, козячу шерсть, кінський волос. Шовк вживали в старовину для зображення освітлених і світлих місць малюнка. Чим краща якість вовни, тим витонченість буде виглядати виріб. Зручна в роботі також грубувата килимова напіввовна. Синтетичні волокна роблять її більш жорсткою та міцною.

Рослинні волокна - льон, бавовна, джут, сизаль та інші - зустрічаються в гобелені рідко. За те штучні й синтетичні волокна сучасні художники застосовують поряд із вовною.

У тканні килимових виробів застосовують найрізноманітніші переплетення. Основні техніки ручного ткання: просте полотняне, саржеве, перебірне і закладне.

Просте полотняне переплетення полягає в тому, що на верстаті з двома підніжками нитки підткання проходять через зів, пересікаючи перехресно нитки основи. Важливе при цьому рівномірне натягання ниток човником, розміщення, відповідна щільність збивання лядою тощо. Виділяють розрідженні полотна, виткані простим переплетенням - серпанкові полотна.

Саржева техніка ткання виконується за допомогою 3-4 підніжок. Залежно від послідовності перебирання підніжок і відповідного піднімання решіток для утворення зіву, щоб пропускати нитки підткання, утворюються дрібнопапоротні узори. Це ламані, зигзагоподібні стрічки «піски», ряди зубчиків, ромбів, зірочок. Чиноваті полотна цікаві за своєю структурою, вони тугіші, еластичніші, в них орнаментальні мотиви дещо рельєфніше виступають над основою, виділяються світлотіньовими переливами. Різноманітність чиноватих тканих створюють мішані нитки, в основному конопляні. Для візерункового піткання використовують кращі сорти ниток, часто зсукані. Декоративний ефект у таких тканинах збагачується ритмічністю чергування легко виступаючих кольорових скісних на однобарвному тлі.

Перебірна техніка ткання виконується складним способом піткання ниток основи, утворення зіву із застосуванням дощечок, прутиків. Таке ткання називається під дошку, дві дошки, перетин, тощо. Залежно від того, чи нитка піткання проходить по всій ширині тканини, чи тільки на місцях утворення узору, перебірна техніка поділяється на дві основні групи: суцільний перебір і перетин з вибором. Є різні локальні варіанти перебору. Найбільш поширене поєднання технік простого плетіння й узорного перебірного. У них чергуються гладкоткані й узорні смуги. Залежно від практичного застосування тканини обиралися й техніка її виготовлення.

У техніці килимарства можна виконати будь-яку лінію - пряму, криву, коло, овал, тощо, місця в яких не з'єднувались, різноколірні нитки можуть бути в 2-3 прокиди.

Термін «килимове ткання» походить від спеціального типу узорної тканини – килимів, з виробництвом яких ця техніка найчастіше пов'язана. Залежно від технічних і декоративних особливостей до цієї групи народних ткацьких технік входять: закладне, ворсове і ретельчасте ткання. Килим, виготовлений закладною технікою ткання є гладкою, без ворсовою, двосторонньою тканиною, витканою полотняним переплетенням на двох ремізному верстаті. Кольоровий узорний ефект килима створюється вовняним

підтканням, яке щільно збите і цілком покриває товсту міцну основу. Характерною особливістю закладного ткання є те, що різнокольорові шматки ниток підткання вручну закладаються в утворений ремісками зів, перетягуються між потрібною кількістю ниток основи і виводяться на зовні, відповідно до малюнка. Заклавши нитки спіткання по всій ширині тканини, закриваємо зів, прибиваємо. У новий зів нитки спіткання прокидаємо в протеклижний бік. Прокидаючи нитки то в один бік, то в другий, починають вимальовуватись контури різнокольорових площин, які з'єднуються між собою по вертикальній, косій та східчастій лінії [35]

Строго вертикальні і східчасті контури узору тчуть на «межову нитку», чіпляючи нитки спіткання обох кольорів утворюють щілинеа-ажур. Скісні контури тчуть «на косу нитку», при якій ткач повертає сусідні кольори – кожен на своїй нитці основи і на межі кольорів утворюється щілина. Заміщуючи нитки спіткання одного кольору над іншими на одну-дві нитки основи. У техніці килимарства можна використати будь-яку лінію – пряму, криву, коло. Щоб ткати складні композиції, архітектуру, пейзажі, людські фігури потрібно точно по контуру виконувати переплетення, обов'язково враховуючи з'єднання і переходи двох кольорів. Так, пряма вигнута лінія утворюється полотняним переплетенням, а настила під канна в окремих місцях не з'єднуються між собою, між ними утворюються проміжки. Тоді наступні прокидки перекривають основу там, де не сполучилися між собою попередні прокидки спіткання. Таким способом тчуть і округлі площини.

3.2 Послідовність виконання мистецького виробу

Робота з матеріалом – це найбільш відповідальний пункт роботи. Розглянувши низку аналогів, можна зробити висновок: від того, які і в якому відношенні обрані матеріали, залежить 90% роботи.

Для магістерської роботи обрано декілька технік: полотняне переплетення, штришок, петлі. Це дає широку можливість для підбору ниток, а товщина і фактура має велике значення для нашого виробу.

У роботі над гобеленом використовувалися тонкі і товсті вовняні нитки, дуже товста вовняна пряжа, середньої товщини бавовняні. Поєднання матеріалів по товщині і фактурі надає роботі бажаного об'єму. Для локальних плям підійдуть бавовняні нитки середньої товщини. Для нюансних деталей, переходів і штриховок ідеальні тонкі вовняні нитки. Єдиний їхній мінус – усадка, це варто враховувати роботі. Особливо наголосимо на тому, що багато залежить від кольору матеріалу, з яким працюєш.

Виконання основних етапів виготовлення роботи.

Творчий виріб як індивідуальний мистецький продукт виконується у точній відповідності з проектом.

Отже, виготовлення виробу декоративно-прикладного мистецтва (тканого гобелену «Майстер поп-арту») включає:

1. Виконання кольорового ескізу.
2. Виготовлення картону – графічного виконання проекту роботи в натуральну величину.
3. Підготовка інструментів і матеріалів для ткання.
4. Натягування основи на дерев'яну рамку.
5. Ткання гобелену за ескізом.
6. Технічне завершення гобелену, оздоблення різними техніками.

Першим етапом виготовлення гобелену є підготовка кольорового ескізу і картону. Ескіз виготовляється у кольорі, в довільного розміру, а на картоні, за яким виконуємо гобелен, пропорційно збільшуємо елементи малюнка, відповідно до натуральної величини. Зауважимо, що в процесі ткання важливо дотримуватися відповідності малюнка витканого. Картон гобелену складається у пропорційній відповідальності з ескізом.

Для виготовлення художньої роботи необхідно було змайструвати дерев'яну раму, яка виконувала функцію станка. Вона повинна бути більша за

саму роботу. Оскільки робота виконується по горизонталі, то станок має більшу ширину, аніж висоту. По обох краях рами набиті цвяхи, на які натягується нитка основи. Для того, щоб робота не їхала донизу, по нижньому краю між нитка (через одну) протягуємо картон в два ряди. Щоб робота точно не стягнулася в процесі ткання, ми прив'язуємо краї гобелену до рами. По дві крайні нитки беремо за одну, з обох сторін роботи, щоб зберегти рівність бокових сторін виробу. Не забуваємо періодично спресовувати роботу, аби уникнути в подальшому деформації форм та розкручування кінців ниток.

Коли робота завершена, зрізаємо нитки основи з запасом, щоб зав'язати вузлики (по дві нитки), щільно прилеглі до країв роботи. Дві останні нитки зав'язуються звичайним вузлом. На зворотній стороні зрізаємо нитки, які фіксувалися. Краї гобелену, де була проткана частина ниткою основи, ми загортаємо та підшиваємо тонкими нитками. Готовий гобелен потрібно відпарити праскою через вологу марлю. Волога марля є обов'язковою, інакше гобелен може деформуватись від праски. Після цього ми оформлюємо роботу, переходимо до деталізації та оздоблення.

3.3 Проведення економічних розрахунків та обґрунтування витрат під час виконання творчої роботи

№ п/п	Найменування	Кількість	Ціна
1	Картон	1 шт.	50 грн
2	Нитки основи	400 г	100грн
3	Нитки бавовняні білі	500 г	90 грн
4	Нитки лляні червоні	300 г	90 грн
5	Нитки бавовняні чорні	500 г	90 грн
6	Нитки бавовняні блакитні	300 г	50 грн

7	Нитки бавовняні жовто-зелені	300 г	90 грн
8	Нитки бавовняні оранжеві	500 г	90 грн
9	Нитки бавовняні жовті	200 г	50 грн
10	Нитки бавовняні бірюзові	300 г	50 грн
11	Нитки лляні рожеві	500 г	90 грн
12	Дошечки для підрамника	4 шт.	300 грн
13	Цвяхи	400 шт.	30 грн
14	Шурупи	32 шт.	50 грн
Загальна сума витрат			1220 грн

Вартість матеріалів, затрачених на роботу: 1220 грн.

Художня цінність роботи: 3000 грн.

Орієнтовна вартість роботи складає: 5000 грн

ВИСНОВКИ

Поп-арт - напрям, що склався спочатку в модерністському образотворчому мистецтві, а потім в різних сферах масової культури ХХ ст. Поп-арт виник в 50-х роках ХХ ст в США і Великобританії і остаточно відвоював собі «місце під сонцем» на міжнародній виставці у Венеції (1964 г.), здобувши перемогу над абстракціонізмом.

Енді Воргол – найвідоміший і один із засновників стилю поп-арт. Для своїх сюжетів він використовує картинки коміксів. Як і припущення взяте з контексту, так і ці картинки здаються не дуже розумними. Але в них художник говорить про любов, людські стосунки. Виконавши роботи тонами одного кольору художник зміцнює ілюзію, що б це підняло малюнок. В його композиціях численні повторення зображень жерстяних пляшок СОСА СОЛА, портрети Елвіса Преслі. Таким чином, він звернув увагу на сформовані стереотипи і символи. У своїх творах він використовує символ демократії - Соса сола або М. Монро - символ сексуальності і краси. Такі роботи виконані в стилі поп мистецтва, зрозумілі людям. Поп-арт мистецтво балансує на межі абсурда і іронії.

Саме ці обставини й привернули нашу увагу від час вибору теми магістерської роботи, в якій ми намагалися передати ці всі досить цікаві моменти в поп-арті, а також власну інтерпретацію творів мистецтва художника Енді Воргола. На наш погляд, він неординарна особистість, звичайно, розумна і дотепна, багато його ідей випереджають свій час, він геній, але в першу чергу – геній маркетингу та масмаркету. Якими б різними не були роботи нашого представника поп-арту, всі вони несуть певну загальну ідею. Для нашого гобелена обрана назва «Майстер поп-арту», в основі якого лежить донести до людей справжні масштаби мистецтва, відвернути їх від класичних канонів, розширити світогляд. Ідея ескізу взята з начерку. Для опрацювання деталей ми зробили низку додаткових ескізів у кольоровому варіанті. Спираючись на отримані розробки, було виконано ескіз в кольорі в натуральну величину.

Водночас було визначено розмір та формат майбутнього виробу, а саме 110 x 70 см, видовженої форми, а також його колірна гамма. У підсумковій роботі нами були використано такі основні кольори: білий, жовтий, оранжевий, червоний, блакитний, рожевий та чорний.

Для досягнення мети магістерської роботи ми обрали для роботи в матеріалі підвісну раму. У роботі над декоративним гобеленом «Майстер поп-арту» використовувалися тонкі й товсті вовняні нитки, а також бавовняні нитки середньої товщини. Як і було задумано, таке поєднання матеріалів різної товщини та фактури надало роботі об'ємності.

Таким чином, наша дипломна робота – це власна інтерпретація творів мистецтва митця Енді Воргола, в основі якого лежить донести до людей справжні масштаби мистецтва, відвернути їх від класичних канонів, розширити світогляд, показати наскільки сьогодні велику роль в житті суспільства відіграє реклама. Адже в сучасному світі людина постійно оточена рекламними повідомленнями, де б вона не знаходилася. У творчій роботі розглянута загальна характеристика поп-арту, його ідеї та техніка, так як і в сучасному світі мистецтва він актуальний, затребуваний.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Антонович А., Захарчук-Чугай Р., Станкевич М. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів: В-во СВІТ, 1992. 271 с.
2. Бичков В.В. Лексикон нонкласікі. Художньо-естетична культура ХХ століття. М.: Дрофа, 2003. 326 с.
3. Виппер Б. Р. Статті про мистецтво. Москва. 1990. 188 с.
4. Гавструк Н. Курс ткацьких переплетень. Москва. 1951. 176 с.
5. Голубева О. Основи композиції. Москва. Мистецтво, 2004. 121 с.
6. Гура А. Прикрась свій дім. Київ: Видавництво Мистецтво. 1996. 143 с.
7. Жук А. Сучасні українські художні тканини. Київ: Видавництво Наукова думка. 1985. 120 с.
8. Інгрем К. Це Воргол Львів: Видавництво Старого Лева, 2016. 79 с.
9. Козловський П. Постмодерна культура: суспільно-культурні наслідки технічного розвитку // Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрямки. К., 1996.
10. Ковалів Ю. І. Поп-арт // Літературознавча енциклопедія Київ. ВЦ Академія, 2007. 245 с.
11. Козак Д. Світогляд. Київ. 2008. 470 с.
12. Куленко М. Основи композиції в образотворчому мистецтві. Київ. КНУБА, 2001. 88 с.
13. Кузьміна М. Поп-арт. - В кн.: Модернізм. 3 изд., М., 1980 р.
14. Локшук І. Сучасний український гобелен: традиції, новації, стилістика (на прикладі рівненського гобелену) // Актуальні питання культурології. Збірник Наукових праць студентів, магістрів та аспірантів кафедри культурології: Наукові записи студентського наукового товариства Афіна. Випуск 1. Рівне: РДГУ, 2016. С. 110-115.
15. Локшук І. Осередки традиційного художнього ткацтва рівненського Полісся кінця ХІХ – поч. ХХІ століття // Вісник Харківської державної

- академії дизайну і мистецтв: зб. Наук. Праць. Харків: ХДАДМ, 2014. № 7. С.23-27.
16. Локшук І. Традиції та новації сучасних гобеленів творчої молоді Рівного // Збірник наукових праць співробітників, докторантів, аспірантів і студентів. Рівне: РДГУ, 2004. С. 75-77
 17. Лукашекич Т. Гобелен, батик. Рівне: О. Харват, 2016. 26 с.
 18. Маньковська Н.Б. Культурологія ХХ ст. М.: Просвещение, 2010. 236 с.
 19. Матеріали конференції «Енді Уорхол Симпозіум». 30-31 жовтня 2000 р. СПб, 2001 р.
 20. Мистецтво поп-арту // Бібліотека мистецтва. 2009. С14-17.
 21. Нипорак О. І. Сучасні художні тканини Українських Карпат. Київ. Наукова думка. 1988. 245 с.
 22. Печенюк Т. Кольорознавство. Київ: 2009. 191 с.
 23. Підцерковна Я. Методичні рекомендації до виконання дипломної роботи студентами денної та заочної форм навчання галузі знань 0202 Мистецтво напряму підготовки 6.020208 Декоративно-прикладне мистецтво; галузі знань 0202 Мистецтво спеціальності 7.02020801 Декоративно-прикладне мистецтво. Рівне: РДГУ. 44 с.
 24. Риків А. В. Постмодернізм як "радикальний консерватизм": проблема художньо-теоретичного консерватизму і американська теорія сучасного мистецтва 1960-1990-х років. - СПб.: Алетейя, 2007. - 399 с.
 25. Сташук О. Методичні рекомендації до виконання дипломних робіт ступення «бакалавр» (спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»). Рівне: РДГУ, 2018. 40 с.
 26. Стручинський Л. Ткацтво як вид декоративно-ужиткового мистецтва. Львів: Видавництво Світ. 1999. 115 с.
 27. Токар І. Гобелен, батик. Рівне: 2014. 25с.
 28. Толстой А. Галактика поп-арту. Нова юність, 2001. С. 11-14.
 29. Хоннеф К. Поп-арт. Арт-джерело, 2005. 364с.

42. Композиція URL:
[https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D0%BF%D0%BE%D0%B7%D0%B8%D1%86%D1%96%D1%8F_\(%D0%BC%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%BE\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D0%BF%D0%BE%D0%B7%D0%B8%D1%86%D1%96%D1%8F_(%D0%BC%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%BE))
43. Портрет і його місце в сучасному мистецтві URL:
<https://ocnt.com.ua/portret-i-jogo-misce-v-suchasnomu-mistectvi/>
44. Поп-арт як масове мистецтво URL:
http://megalib.com.ua/content/7929_Pop_art_yak_masove_mistectvo.html
45. Презентація на тему "Ідеологія поп-арту. Творчість Е. Воргола URL:
<https://vseosvita.ua/library/prezentacia-na-temu-ideologia-pop-artu-tvorcist-e-uorhola-183444.html>
46. Світ поп-арту URL:
<https://www.greelane.com/uk/%D0%B3%D1%83%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D1%96%D1%82%D0%B0%D1%80%D0%BD%D1%96-%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%B8/%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%BE%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%80%D1%87%D0%B5-%D0%BC%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%BE/pop-art-art-history-183310/>
47. Творчість Енді Воргола URL:
http://4ua.co.ua/culture/ra3ad68b4c53b88521206c26_0.html
48. Ткацтво в Україні URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/culture/11399/>
49. Український гобелен URL: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=25077
50. Художнє ткацтво й килимарство URL:
<https://studfile.net/preview/6353906/page:8>

ДОДАТКИ

ІКОНОГРАФІЧНІ МАТЕРІАЛИ

Рис. 1. Консервні банки з супом «Кемпбелл» (Тридцять дві банки супа Кемпбелл). Енді Воргол 1962.

(продовження додатку А)

Рис. 2. Marilyn Monroe (Мэрилин Монро). Енді Воргол. 1968

(продовження додатку А)

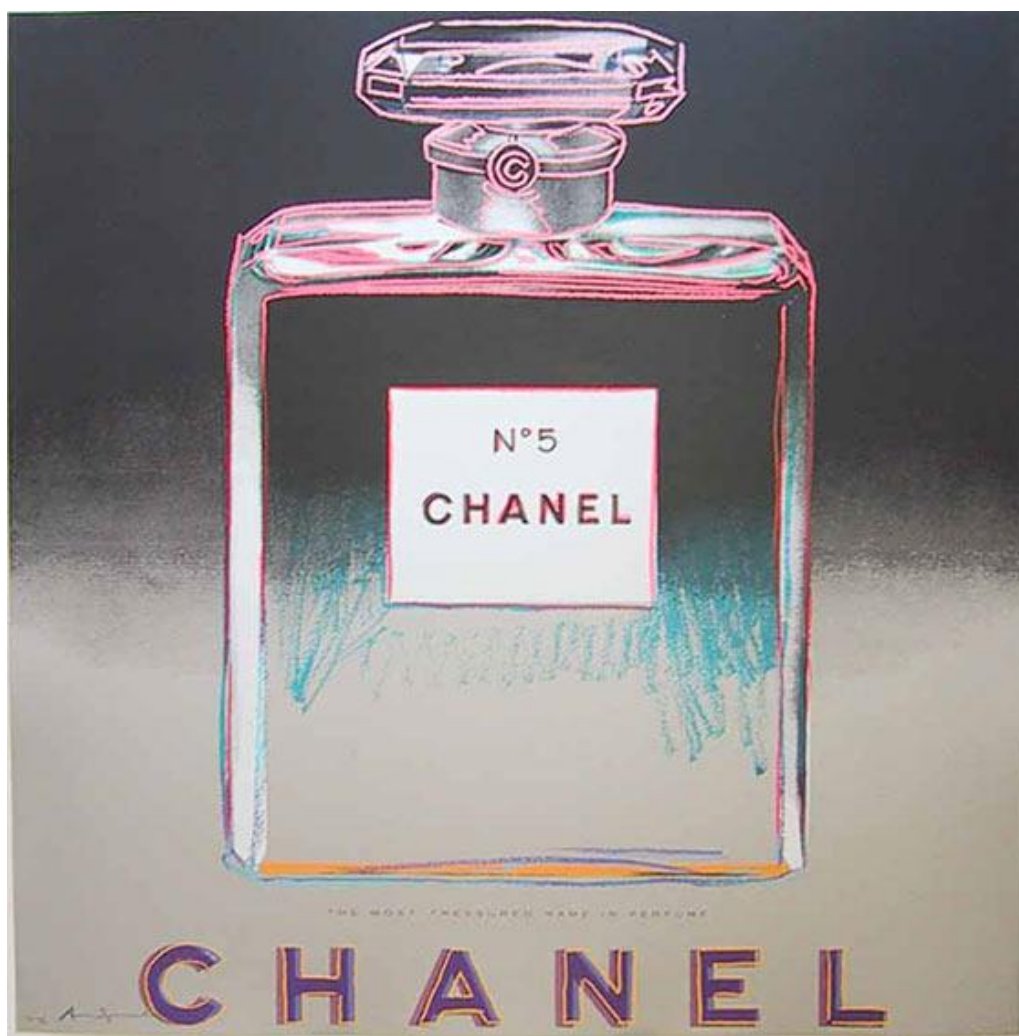

Рис. 3. Chanel No. 5 Енді Воргол. 1980

Ескіз 1.

(продовження додатку Б)

Ескіз 2.

(продовження додатку Б)

Ескіз 3.

Ескіз 4.

РОБОТА В МАТЕРІАЛІ

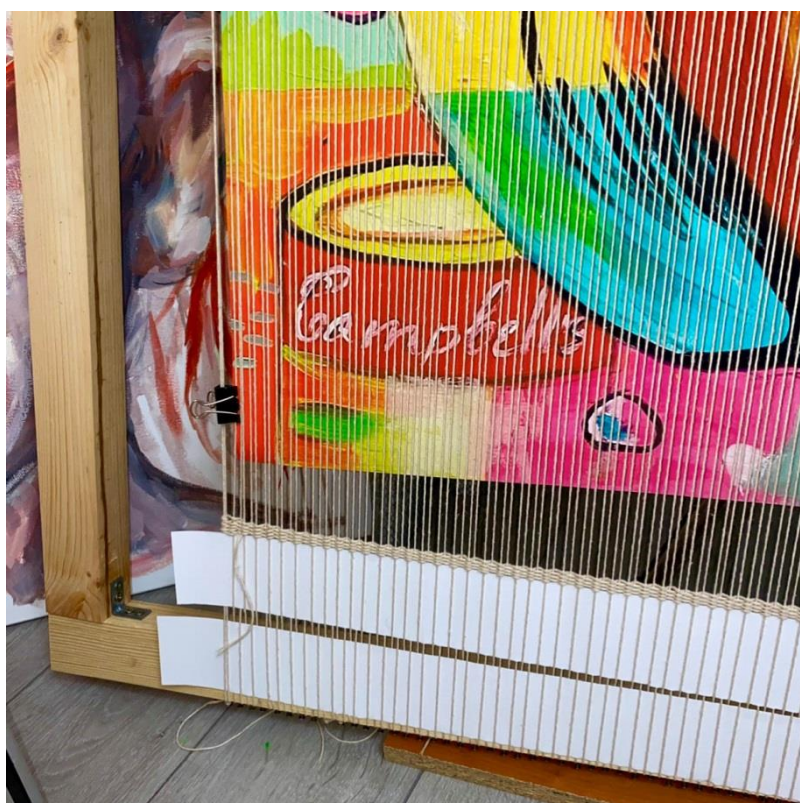

Рис. 1. Підбір ниток для ткання.

(продовження додатку В)

Рис. 2. Процес виконання роботи.